

panlatim crescente eo ipso manifestabat seipsum: et quod
vis sapientior ab audientibus et videtur: censebat. **GRE**
CVS: proficiebat ergo secundum etatem quod de corpore in virilem
statu promoto: sapia autem per eos quod ab eo diuina docebant
gratia vero qua cum gaudio promouemur: credentes in fine ob
tinere que ab ipso promissa sunt: ut hoc quod de apud deum ex eo
assumpta carne paternum opus peregit: apud homines vero per
conuersationem eorum a cultu idolorum ad summam trinitatis no
ticiam. **THEO.** dicit enim: Apud deum et homines: quod prius
debet placere deo et postea hominibus. **GRE.** nisenus: Dis
ferenter etiam proficit verbum in his qui ipsum suscipiunt: fin
enim mensuram illius apparet: aut infans: aut adultus:
aut perfectus.

III.

Anno autem quindecimo ipsius tyberii cesa
ris procurante pontio pilato iudea: tetrar
cha autem galilee herode: philippo autem fra
tre eius tetrarcha iudee: et traconitidis regionis: et
lysania abiline tetrarcha: sub principibus sacer
dotum ana et caypha: factum est verbum domini super io
annem zacharie filium in deserto.

GRE in homi. Redemptoris precursor: quo tempore
verbum predicationis accepit: memorato romane reipu.
principis et iudee regibus designat cum dicit. Anno autem quinto
decimo ipsius tyberii cesaris. quia n. illius predicare veniebat
quod ex iudea quosdam et multos ex gentibus redempturus erat:
per regem gentium et principes iudeorum predicationis eius tempora
designant. Quia autem gentilitas colligenda erat in roma
na republica: vnus presuisse describit cum dicit: Imperator ty
berii cesaris. **GRECVS:** Mortuo. n. augusto monar
cha a quo romani principes nomine augusti adepti sunt: ty
berius post illum ad iura monarchie succedens. xv. annus
suscepti principatus agebat. **ORI.** Et in prophetico quidem
sermone solus iudeis predicator: solus iudeorum regnum descri
bitur. **Ussio** inquit: Esaias in diebus regis ioathan et achaz
regum iuda. at in euangelio quod erat predicandum vniverso
mundo dominus describit tyberii cesaris: quod totius orbis dominus
videbat. verum si solum hi qui sunt de gentibus essent saluandi
fatis erat solus tyberii facere mentionem. Sed quod oportet
bat et iudeos credere: ob hoc etiam iudeorum regna descri
bunt: seu tetrarchie cum subdit: Procurante pontio pilato
iudea: tetrarcha autem galilee herode: philippo autem fratre
eius tetrarcha iudee et traconitidis regionis: et lysania abi
line tetrarcha. **GRE.** in homi. Quia n. iudea erat per cul
pa perfidia dispendenda: in iudee regno per partem et partem pluri
mi principabant: fin illud: Omne regnum in seipsum diuisum
desolabit. **BEDA:** Pilatus quidem. xij. anno tyberii cesa
ris in iudea missus per curationem gentis suscepit: atque ibi per
decem continuos annos usque ad ipsum pene finem tyberii perdura
uit. Herodes autem et philippus et lysanias filii sunt herodis
illius: sub quo dominus natus est: inter quos et ipse herodes ar
chelaus frater eorum decem annis regnavit: quod a iudeis apud
angustum criminatur: apud viennam exilio perijt. Regnum autem
iudee quo minus validum fieret idem augustus per tetrarchias
diuidere curauit. **GRE.** in ho. Et quod ioannes illi predica
uit: qui simul rex et sacerdos existeret: lucas euangelista predi
cationis eius tempora non solum per regnum: sed etiam per sacerdotum
designauit. vñ subditur: Sub principi. sacer. anna et caypha.
BEDA: Ambo quidem incipere predicatione ioannis. i. an
nas et cayphas principes fuisse sacerdotum: sed annas illum an
nus: cayphas vero cum quo crucem dominus ascendit administrabat
tribus alijs in medio pontificatu puncti: vñ hi maxime
qui ad omni passionem pertinent: ab euangelista commemorant. Le
galibus namque tunc precepti vñ et ambitione cessantibus: nulli po
tuit honor vite vel generis merito reddebatur: sed roma
na potestate summa sacerdotum prestantia. Iosephus. n. refert quod
valerius gracchus anna a sacerdotio deurbato ismahel

pontificem designauit filium baphi: sed etiam hunc non multo
post abijt: eleazar autem pontificis filius surrogauit.
post annum vero hunc arcebat officio et simoni cuidam caphi fi
lio pontificat: tradidit ministerium: quo non amplius ipse quod
vñ anni spatium perficeret iosephum cui et cayphas nomen fuit
ita accepit successorem: per hunc de ipsius quod dominus noster docuisse de
scribit: intra quadriennij spatia coartat. **AMB.** Longre
gaturus autem ecclesiarum dei filius: ante operam in fuulo. Et io bñ dicit:
factum est verbum domini super ioannem zacharie filium: ut ecclesia non ab
hoie cepit sed a verbo. Bñ autem lucas pendio vsus est: ut io
annem declararet prophetam dei. factum est super eum verbum dei: alia
non adderet. nullus. n. eget iudicio sui quod verbo dei abundat:
vñ itaque dicitur: oia declarauit. At vero mattheus et marcus et
vestitu et cinctu et cibo prophetam declarare voluerunt.

CHRY. Verbum autem dei hic mandatum esse dicitur: quod non a se
venit zacharie filius: sed deo ipsum mouente. **THEO.** Per
totum autem ipsius preteritum vsque ad sui orationem occultus fuit in de
serto. et hunc quod subdit: In deserto. ut nulla suspitio inna
scat hominibus ut gratia affinitat ad christum vel conuersationis a
tenuis animis: talia de ipso testaret. vñ ipse testificans dicebat
Ego nesciebam illum. **GRE.** nisenus: Simul etiam qui in spiritu
et viute helie hac vita ingressus est: amor a conuersatione hu
mana insubiliu speculatio vacans: ne huiusmodi fallacis
que per sensus ingerit assuet: quidam philosophi ac errore incur
reret erga virtutem boni discretionem. Et io ad tantam diuinam
gratiam eleuatur: et apicem: ut plusquam propheti sibi gratia fundere
et quod mundus et expressus cuiuslibet naturalis passionis desiderium su
um a principio vsque ad finem diuinis aspectibus obtulit.
AMB. Desertum etiam est ipsa ecclesia: quod plures filij deserte
magis quam eius quod huius virtutis. factum est ergo verbum domini ut quod erat
ante desertum: fructum nobis terra generaret.

Et venit in omnem regionem iordanis predicans
baptismum penitentiae in remissionem peccatorum: sicut scri
ptum est in libro sermonum esaias prophete: Vox cla
mantis in deserto: parate viam domini: rectas facite
semitas eius. Omnis vallis implebitur: et ois mons
et collis humiliabitur. Et erunt praua in directa et
aspera in vias planas: et videbit omnis caro sal
utare dei.

AMBRO. factum verbum vox secuta est. Verbum. n. prius
intus operatur: sequitur nobis officium. vñ dicit: Et veni in omnem regio
nem iordanis. **ORI.** Iordanis idem quod descendens: descen
dit. n. dei fluuius: aqua salubris. Que autem loca decebat per
ambulare baptista: nisi iordanis circum adiacentia: ut si que
penitere contingeret penitus occurreret fluuii humilitas ad
recipiendum penitentiam baptismum. Subdit. n. pñ. bapti. pñ. i. re
missio. peccatorum. **GRE.** in ho. Cuius legem liquet: quod io
annes baptismum penitentiae non solum predicauit: vñ etiam quibusdam de
dit: baptismum suum in remissionem peccatorum dare non po
tuit. **CHRY.** super ioannem. Cui. n. non dum oblata esset hostia
nec descendisset spiritus: qualiter erat fides remissio: Quid est
ergo quod lucas dicit: In remissionem peccatorum: Erat siquidem iu
dei ignari: nec culpas proprias pendebat. Quia igitur hec erat
causa malorum: ut peccata agnosceret ad redemptorem querendum: ve
nit ioannes hortans illos penitentiam agere: ut per penitentiam effecti me
litores atque contriti ad recipiendam veniam satagant. Aptus ergo
cui dixisset: quod venit predicans baptismum penitentiae in remissionem
peccatorum. q. v. Iecirco suadebat illis penitere: ut subse
quentem veniam facilius impetrarent: credentes in christum. n. nisi
penitentia ducerent: nequaquam exposceret gratiam. vñ baptismum il
lud nulla alia huius causa: nisi quod preparatorum erat ad fidem christi.

GRE. in ho. Vel ioannes dicit predicans baptismum penitentiae in
remissionem peccatorum: quoniam baptismum quod peccata solueret: quod
dare non poterat predicabat: ut sicut incarnatum verbum per
fugerat verbo predicationis: ita baptismum penitentiae quo peccata sol
uunt: percurreret suo baptismate quod peccata soluere non possunt.

CAMB. Et ideo plerique sancto iohanni typum legis imponunt: eo quod lex perit denunciare potuit: donare non potuit.

GRE. nascens: Et ut aliquatenus de baptismati differētia differamus baptizavit moyses: sed in aqua nube et mari: hic autem figuratim agebat. Baptizavit quoque iohannes non vltimo ritu iudeorum: non solum in aqua: sed etiam in remissionem peccatorum: non tamen omnia spiritualiter: neque enim addidit spiritum. Baptizavit Iesus: sed in spiritu: et hic est perfectio. Est quoque quartum baptismum: quod sit per martyrium et sanguinem: quo etiam ipse christus est baptizatus: quod ceteris est venerabilis nimis eatenus quatenus iteratis cotagis non fedat. Est etiam quintum ex lachrymis: laboriosius tamen iuxta quod quidam singulis noctibus suis rigaret cubile et stratum in lachrymis. Sequitur: Sicut scriptum est in libro

Esaię prophetę: Vox clamantis in deserto. **AMB.** Vnde vox dicitur iohannes ubi pñit: quod vox pñit iherosolymam: ubi sedet quod pñit.

GRE. Qui etiam in deserto clamat: quod derelicta ac desertitate iudee solatium redemptoris annūciat. Quid autem clamarer apertum: cum dicit: Parate viam dñi: rectas facite semitas ei.

Dis. n. q. fidem rectam et bona opera pñicat: quod aliud quod venit ad dñm ad corda audientium viam parat: ut rectas deo semitas faciat: ut mundas iusto cogitationes per finem bonę pñicationis format.

ORI. Uel in corde nro viam pparada est dñm magnū. n. est cor bonis et spatio suus: si tamen fuerit mundum: neque in corporis quantitate: sed in virtute sensum magnitudinem eius intelligit: que tantam sciam capiat vitatis. Prepara igitur tuo corde viam dñi per conversationem bonam: et egregius vel perfectus opibus diriget semitam vite: ut in te fino dei absque offensa pambulet.

BASI. Et quia semita est via quā pcedentes calcaverat: et quā pcedentes boies conuenerunt eam iterato dirigere iubet fino illis quod pcedentiū celo recedunt.

CHRY. Almare autem: Parate viam dñi: non regis erat sed pcuratoris officium. Et ideo cum vocauerat vocem: quod verbi erat pcurator.

CYRIL. Sed quasi quod rñderet et diceret: Qualiter viam pparabunt dñm: vel qualiter ei semitas rectas faciemus: cum plura sint impedimenta bonitatis vitā volentibus ducere.

Ad hoc ppheticum fino rñdet. Sūt. n. vie quā et semite neque ad eundem habiles: adeo ut alicubi ad tumulos et iuga rollat: alicubi de celsibus sint: et ad hoc remouendum dicit: Omnis val. imple. et om. mons et col. humiliabit.

Quedam viam inaequaliter dispoſite sunt: et dñm nunc sursum erigunt: nunc vergunt deorsum: valde sunt ad eundem difficiles et quātum ad h. subdit: Et erunt praua in directam: et asper vias planas.

Hoc autem intelligit actum esse: per nri saluatoris potentiam. quondā. n. euangelice conversationis et vite iter erat ad eundem difficile: ex eo quod et mētes singulorum mundane voluptates opprēsserat: ut autem de facto bonum perit dñm aut in carne explanata sūt oia: et redita sunt ad eundem facilia: et nec collis nec vallis pñicere volentibus obuiat.

ORI. Qui enim venit Iesus et spiritum suum misit: ois vallis repleta est opibus bonis et fructibus spūſſancit: quos si habueris non solum vallis esse defūſis: sed etiam mons dei esse incipies.

GRE. nisenus: Uel quia in virtutibus conversatione significat per conualles: sicut illud psalmi. Vallēs abundabunt frumento.

CHRY. Elatos autem supbos nomine montis denūciat: quos christus humiliavit. Colles autem desperatos appellat non solum ob supbiam mētis sue: sed propter desperationis sterilitatem: collis enim nullum fructum pducit.

ORI. Uel intelligas quoniam montes et colles qui sunt aduersarie potestates: per aduentum christi pstrati sunt.

BASI. Sicut autem colles respectu montium magnitudine differunt in alijs sunt idē: sic et aduersarie potestates pposito quodē cōformes sunt: imanitate tamen offensionū secernuntur.

GREGO. in homi. Uel vallis impleta crescit: mons autem et collis humiliatus decreſcit: quia in fide christi et gentilitas plenitudine gratie accipit: et in dea per horrorem pñidie h. vñ timebat pñidit. Humiles enim donum accipiunt quod a se corda superbientium repellunt.

CHRY. Uel per h. declarat legis difficultatem in fidei facilitatem conuersationis: ac si dicat: non vltius sudores et dolores iuncent: sed gratia et remissio peccatorum facile viam parant

ad salutem. **GRE.** nisenus: Uel inbet vallis impleta: dicitur vero colles et montes: volens ostendere quod nec ob defectum virtutis ordo sit concavus: nec discrepet ob excessum.

GRE. in ho. Prava autem directam sunt: cum malorum corda per iniusticiam detorta ad iusticie regulam diriguntur.

Alia autem in vias planas imitantur: cum imites atque iracunde mentes per infusionem supne grę ad lenitatem mansuetudinis redeunt.

CHRY. Deinde h. subicit cam dicens: Et vide. om. ea. salu. dei. ostendens quoniam vsque ad fines mundi diffundetur euāgelij virtus: atque cognitio ex more sermo et obstinata voluntate: ad mansuetudinem et lenitatem humani generis conuertens.

Nō autem solum iudei et pñeliti: imo tota humana natura salutare dei videbit.

CHRY. i. patris qui filium misit ut nostrum saluaret. Caro autem ad pñis accipit per toto homine.

GRE. in ho. vel aliter: Omnis caro. i. ois hō salutare dei videlicet christum in hac vita videre non potuit: ppheta ergo oculum ad extremum iudicij die tendit: quoniam hō oēs et electi et reprobi pariter videbunt.

Dicebat ergo ad turbas que erant ibi baptizaret ab ipso. Genimina viperarum: quis ostendit vobis fugere a ventura ira?

Facite ergo fructus dignos pñie: et ne ceperitis dicere: patrem hēmum abraę.

Dico enim vobis: quod po tens est deus delapidibus istis suscitare filios abraę.

Iaz. n. securis ad radicē arboris posita est. Omnis ergo arbor non faciens fructum bonum excidet et in igne mittet.

CHRY. Manens aliquis in pristino statu et mores suos et consuetudinem non reliquens: nequaquam rite ad baptismum venit.

Idque ergo vult baptizari: egredias. vñ signum dicit: Et dicit. ad tur. que exi. ut bap. ab ipso. Egredias itaque ad lauacrum turbis loquitur: quod sequitur. Si n. iaz. egredi si essent: nequaquam ad eos diceret: genimina viperarum.

CHRY. Ille itaque cultor deserti videns oēs icolas palestine circūſtates ipsos et admiratos: non flectebat per tanta reuerentia: sed illurgens ipsos arguebat eos.

Sacra autem scriptura fin stimulantem passionem plerumque ferarum noia imputat hominibus. Interdum canes eos nominas cā pccatit: equos ob luxuriam asinos propter demeritum: et leones et pardos cāra pacitatis et petulantie: aspides cā doli: serpentes et viperas cāula veneni et calliditatis.

Unde et nūc iohannes ad dactem genimina viperarum vocat. **BASI.** Oportet autem scire quod hec noia natus et fili de alalib. dicitur: genimina vo pñt dicit semis anq. efficitur: fructus etiam palmarum genimina dicitur: raro autem in animalibus accipitur et temp in malo.

ORI. ferunt autem viperam mare coctudo necare: cuius semē exercecens perimit matrem: et sic pñit lucē scilicet parentis vtero in vindictā quodammodo parentis geniois itaque parricida ē pñes viperā. Tales erant iudei qui patres spirituales eorum atque doctores occidebant.

Quid autem si tunc nit eos peccantes sed incipientes conuertit: non debebat eis conuertiari sed p malcere: Dicendum quod non adhibebat mētem his que fiebant exterius: mētis enim eorum archana cognouerant dñm reuelare. nimis enim se factabatur in pgenitoribus.

Hanc ergo radicē scindēs noiat illos genimina viperarum non quodē vitupane patriarchas: aut eos vipas nominas.

GRE. Sed quia per h. quod bonis inuident eosque psequuntur: patet suorum carnalium vias sequentes: quasi venenati filii de veneficis parentibus nati sunt.

Quia vero supra dicta sententia intendit quod extremo christus examine ab oī carne videbitur: recte subdit: Quis ostendit vobis fugere a ventura ira.

Ventura ira est anima aduersio vltionis extreme: **AMB.** Ostendit autem his dei miserationem in suis pñidit: ut gerant suorum pñiam delictorum futuri terrores iudicij: prouida deuotione metuentes: aut fortasse iuxta quod scriptum est: Estote prudentes sicut serpentes. ostenduntur hīe prudentia naturalem qui pñitura videant et sponte depolcant: sed adhuc noxia non relinquunt.

GRE. in homi.

THEO. Quidā autē tunicas duas esse dixit spiritum scripture et litterā. habentē vero duo hec monet iohannes ut instruat ignoratē et det ei ad min⁹ lram. **BEDA:** Quā tā autē baptisē fmo virtutē habuerit: hinc pbat: cū et publicanos et milites ad p̄siliū salutis sue coegerit inq̄rendū. vñ sequit: Venerūt autē publicani vt baptizarent et dixerūt: Magister qd faciem⁹? **CHRY.** Magna ē virtutis fortitudo dñi felicitatē viā requirit ab indigno locupletes. **BEDA:** Precepit ergo eis ne vltra p̄scriptū exigāt. vñ sequit: Et ille dixit ad eos: Nihil ampli⁹ q̄ vobis p̄stitutū ē faciatis. Publicani vō appellāt hī q̄ vectigalia publica exigūt: siue q̄ ductores sūt vectigaliū fisci: vñ rerū publicarū: necnō et hī q̄ seculi hui⁹ lucra p̄ negocia fecerāt: eodē vocabulo cēsent: quos oēs pariter i suo quēq; gradu ab agēda fraude coarctat: vt oī p̄mo se ab alienorū retarēt appetitū: tandē ad p̄p̄ia cū primis cōmunicāda ptingerēt. Sequit: Interro. autē cū et mi. vi. Quid faciem⁹? nos. Iustissimo autē moderamine p̄monet: ne ab eis calūniando p̄dā requirāt: q̄bus militādo p̄desse debuerāt. vñ sequit: Et ait illis: inq̄minē p̄cutiatis. s. p̄ violentiā. Neq; calūniā faciatis. s. p̄ fraudulentā maliciā. Et p̄tēt estote sit p̄dūs vris. **AMBRO.** Docens iccirco stipendia militie constituta: ne dñi sup̄ius q̄rit: p̄redo crasset. **GRE.** nāq̄gen⁹? Stipendiu. n. appellat imperiale. p̄uisione et deputata p̄ legē dignitatib⁹ munera. **AVG.** p̄ faustū: Sciebat. n. eos cū militaret nō cē homicidas: s. ministros legis: et nō vltiores iniuriarū suarū: s. salutē publice defensores: alioquin rñderet eis. Arma abq̄cite: militiā istā deservite: neminē p̄cutite: vulnerate: p̄sternite. Quid. n. culpā in bello: an q̄ mortui q̄q; mortui: vt doment in pace victuri. hoc resp̄ndere timidoz ē nō religiosoz: nocendi cupiditas: vltis cēdi crudelitas: impacat⁹ atq; iplacabilis anim⁹: feritas rebellādī: libido dominādī: et siq; silia. Hec sūt q̄ in bellis iure culpant: q̄ plerūq; vt etiā inde puniant aduersus violentiā resistentiū: siue oco siue aliquo legitimo imperio iubente: grēda ip̄a bella suscipiūt a bonis: cū in eo rerū humanarū ordine inueniūt: vbi eos vel iubere tale aliqd vñ talib⁹ obedire iuste ip̄e ordo p̄strīgit. **CHRY.** sup̄ mat. Volebat autē iohannes qñ publicanis et militib⁹ loquebat: ad aliā maiore philosophiā ip̄os traducere: s. qñ nodū erat ad illa idonei: minora reseruat nisi portio: p̄ferret: neq; q̄ illis tēderet: et hīs etiā p̄uarē

U Existimāte autē pp̄lo et cogitātib⁹ oib⁹ in cordibus suis de iohanne ne forte ip̄se eet christus. Rñdit iohānes dicēs oib⁹: Ego quidē aqua baptizo vos. Veniet autē fortior me post me: cū nō sū dign⁹ soluere corrigiā calciamentoz eius: ip̄se vos baptizabit i spiritu sancto et igni. Qui vñ labrū in manu eius: et purgabit aream suā: et congregabit p̄riticum in horreū suū: paleas autem comburet igni inextinguibili.

ORI. Dign⁹ erat vt plus iohanni q̄ ceteris hoib⁹ deferret: qui aliter q̄ cuncti mortales vixerat: quā ob cām diligebant quidē cū iustissime: sed nō seruabāt in charitate modū. vñ de dicit: Existi. au. po. et cogi. omni. in cor. su. de iohā. ne for. ip̄se esset xp̄s. **AMBRO.** Quid autē in eptius: q̄ q̄ is qui in alio estimat: in seip̄o esse nō credit: quē p̄ mulierē vñturū putabant: per virginē venisse non credunt: et vñq; diuini aduentus signū in virginis partu nō in mulieris p̄stitutū est. **ORI.** habet autē periculū dilectio si modū trāseat. debet enī qui aliquā diligit naturā et causas cōsiderare diligēdi: et nō plus diligere q̄ meref nā mensurā charitatis modūq; si trāscenderit. et qui diligit et qui diligitur in peccato erit. **GREGO.** Unde iohannes non fuit gloriatus in habita opinione de ip̄o ab omnib⁹ us: nec aliquatenus visus est p̄matū appetere:

sed infimā humilitatē amplexus est. vñ de sequit: resp̄. iohā. vi. omni. Ego quidē baptizo vos in aqua. **BEDA:** Quomodo autē respondit eis qui in secreto cōdis quā christus esset cogitabant: nisi quia nō solū cogitabant: s. etiā sicut alius euangelista declarat: missis ad eū sacrodotibus ac leuitis an esset christus inquirebant. **AMBRO.** Vel videbat iohannes cordis occulta. Sed cōmideremus cuius gratia: oei enī munus est qui reuelat: non virtus hominis qui diuino magis adiuuat beneficio q̄ naturali cernit officio. Cito autē respondens probauit nō esse se christū qui visibilis operat officio: nā cū ex orab⁹ naturi. i. ex aia hō subsistit et corpe: visibile p̄ visibilia: visibile. n. p̄ iuisibile mysteriū p̄secrat. aqua. n. corpe ablat⁹ spiritu anīme delicta mundant: et etiā in ip̄o fonte sanctificationis diuinitatis aspiat: et ideo aliud fuit baptisima penitentie aliud est gratie. Istud baptisima ex vtroq; illud ex vno. Opus hominis est gerere penitentiā delictorū dei munus ē gratia implere mysteriū. Declinas ergo maiestatis inuidiā nō verbo sed opere declarauit nō esse se christū. vñ de sequit: Venit. n. fortior me post me. In hoc q̄ dicit fortior me: cōparationē nō fecit. neq; n. inter dei filiū et hominē vlla poterat esse cōparatio: sed quia multi fortiores fortior: nemo nisi christus. Deniq; nō fecit cōparationē eo q̄ addiderit: Cuius non sū dign⁹ soluere corrigiā calciamentoz eius. **AVG.** de con. euā. Dat⁹ theus quidē dicit: Cuius nō sū dign⁹ calciamenta portare. Itaq; si ad rem p̄tinet aliquid aliud intelligere in eo q̄ dictum est: Calciamenta portare: et corrigiā calciamentoz soluere: vt vnus euangelistaz hoc aliq̄ aliud dicerent: oēs verū narrauerunt. Et autē nihil intendit iohannes cū de calciamentis domini diceret: nisi excellentiā eius et humilitatē suā: quod libet horū dixerit: siue de soluenda calciamentoz corrigiā: siue de portandis calciamentis: eandē tamē sententiā tenuit. Quisquis etiā verbis suis per calciamentoz memoriā eandē significatiōē hui⁹ militantis exp̄ssit. **AMBRO.** Per hoc etiā q̄ dicit: Cui⁹ nō sū dign⁹ calciamenta portare: euāgelice p̄dicationis ostēdit in apostolos gratiā esse collatā: qui sūt calcati in euāgelii. videt tamē ideo hoc diceret: q̄ plerūq; iohannes personā accipit populi iudeorū. **GRE.** Sed et iohannes se indignū esse ad soluendū corrigiā calciamentoz eius denūciat: ac si aperte dicat: Ego redemptoris vñticia denūciare nō valeo: qui sp̄s nō in me imbutus nō vsurpo. Mos enī apud veteres fuit: vt si quis eā que sibi cōpeteret accipere nollet vxo: et ille ei calciamentū solueret: qui ad hāc sponsus iure p̄p̄inquitatis veniret. Vel q̄ calciamenta ex mortuis aialibus sūt: incarnat⁹ vñs q̄s calciatus apparuit: qui morticina nostre corruptiōis assumpsit. Corrigiā ergo calciamenti est ligatura mysteriū. Iohannes itaq; soluere corrigiā calciamenti ei⁹ nō valeo: incarnatiōis mysteriū nec ip̄e inuestigare sufficit: qui hāc p̄phetie spiritū agnouit. **CHRY.** Et q̄ dixerat q̄ sū baptisima nil plus haberet q̄ aqua: p̄sequēter ostēdit excellentiā exhibitū p̄ xpm baptisimatis cū subdit: Ip̄e vos baptizabit in spū sancto et igni. p̄ ip̄az dicti metaphora ostēdens abūdantiā grē. nō enī ait: Dabit vobis spiritū sanctum: sed baptizabit. ac rursus p̄ id qd de igne subijcit: ostēdit virtutē grē: et sic christus aquā vocat spū grām: ostēdens per vocabulū aque nitoz qui p̄tingit ex ea: et p̄solationē imensā que mentibus capacibus illius ingerit. sic et iohannes p̄ ignis vocabulū exp̄imīs seruoze et rectitudinē gratie: necnō et peccatorū p̄sūptionē. **BEDA:** Pōt et spū sanctus noie ignis sanctificatus intelligi: q̄ incēdit p̄ amorē et p̄ sapiam corda q̄ replet illuminat. vñ et apostoli baptisima spiritus in ignis visione p̄cipiūt. Sūt qui ita expōnūt q̄ in p̄senti in spū et in futuro baptizemur i igne: vt vide licet sicut i remissionē oīuz peccatorū ex aqua et spū renascimur: ita et tūc de leuib⁹ q̄busdā peccatis purgatoz ignis baptisimate mūdemur. **ORI.** Et quō iohānes iuxta

illis eluxit. Dixit aut illi diabolus: Si filius dei es dic lapidi huic ut panis fiat. Et ridit ad illu iesus Scriptus est: quia non in pane solo uiuit homo: sed in omni verbo dei.

THEO. Post baptismu christus tetat: innuens nobis qd possit crim baptisari tetat: immet nobis. vñ dicit: iesus aut pte spi. san. regref. e a iordane. **CYRIL.** Dicit dicit deus: No pmanebit spūs me i hoib' istis: eo qd fuit caro. vbi vero regeneratioe p aqua z spiritu dicitur su mus: facti sumus diuine nature picipes. p spūs aut picipi patione pingenit: aut in multis fratribus pimus. recepit spiritus: qd i spūs dicitur: est: ut etia ad nos p ipm pueniat: qd i spūs i facti. **ORI.** Quia igit legis iesu plenu spiritus sancto: i actib' scribit de apostolis: qd repleti fuerint spiritus sancto: vide ne equales putes e apostolos saluatores. Quod eni si uolueris dicere: Hec uasa plena sunt uino vñ olo: nō statim dices qd equali mētura sūt plena: sic i iesus z paulus pleni erāt spūs sancto: i vas pauli multo min' erat qd iesu: z tñ erat fm mētura suā vtrunqz repleti. ac i cepto itaqz a saluatore pleno spūs sancto baptismo qd sup eū in specie colūbe de celis venerat: ducebatur a spiritu: qd quorū spūs deducunt: hī filij dei sūt. iste aut supra oēs. p pte filius dei erat. **BEDA.** Necui aut ueniret in dubiū a quo spūs ductu sūt expulsi: alij euāgeliste dicerent: in deserto: sulte lucas dēmi intulit. Et agebat in deserto spūs. xl. dicitur. neqd d eū ualuisse spūs putaret inuidus qd plen' spūs sancto qdunqz uolebat agebat. **GRECVS:** Si uero nos arbitrio pprio nostrā uita disponim: quo ipse traheret inuit? Qd dicit agebat spūs: huiusmodi bz in intellectu: Sponte spiritalē duxit uersationē: ut locū exhereret tetant. **BASI.** Nō eni uerbo puocās inimicū: i ope uisitās qrit desertū: delectat eni diabolus in deserto nō patit eē in uiribus: tristat ipm p cordia ciuiū. **AMBRO.** Agebat igit i filio i deserto: ut diabolū puocaret: na nūc ille certasset: nō mibi iste uicisset. **MYSTERIO:** ut illū ad am de exilio liberaret: qd de paradiso in deserto eiecit. Et exemplo: ut ostenderet nobis diabolū ad meliora tēdētibz inuidere: z tūc magis esse cauendū ne mysterij grāz deserat mētis infirmitas. vñ sequit: Et tētabat a diabolo. **CYRIL.** Ecce factus est in athletis iūbes agones deus in his qd coronat sanctoz vertices. **GRE.** iij. mo. hostis tñ noster mētē mediatoris dei z hoīuz tetatione quassare nō ualuit: sic eni dignat' est tetationes exterris suscipere: ut tñ eius mens interi' diuinitati inherēs incoassata pmaneret. **ORI.** Tetatur aut iesus a diabolo xl. dieb': z qd fuerint tetamēta nescim: qd iō forsitan ptermissa sūt: qd maiora erāt qd ut lris traderent. **BASI.** Al dñs p quadragenā intētat: mansit. nouerat. n. diabolus qd ieiunabat: z nō famescebat: z iō nō audebat accedere. vñ sequit: Et nihil mādū. in il. die. Ieiunauit siquidē ostēdens: qd illi qd se uult ad pugnas tetationū accingere sobrietas est necessaria. **AMBRO.** Tria igit sūt qd vñ p fieri salutis humane sacramētū: desertū: ieiunū. Nemo nisi qd legitime certauerit: coronat. nemo aut ad certamē virtutis admittit: nisi p' ab oibz ablatus maculis delectoz grē celesti munere psecret. **GRE.** naq. xl. siquidē diebus ieiunauit nihil mādū cas: erat. n. deus. nos autē ieiunū possibilitati pportionam: i z ielus aliqb' p gredi suadeat ultra posse. **BASI.** Sed tñ nō sic vrendū est carne: ut p egestatē alimeni naturalis vigor eius soluat: neqz ut ad vltimū torporē intellect' vrgat p dissolutiōis excessū. vñ dñs noster semel hoc pegit: sed p totū psequēs ipō ordine debito gubernauit corp' z similiter moyses z helias. **CHRY.** Valde aut prudenter factū ē qd in ieiunando corp' nō excessit numerū: ne. f. putaret apparentē uenisse: nō aut recepisse uerā carnē: aut pter humanā eē naturā. **AMBRO.** xl. aut diez mysticū numerū recognoscis. tot eni dieb' aquas abyssi effusas eē meministi: z tot

ieiunio diez sanctificatio refusa celi serenioris ostēdit clemētiā. tot ieiunio diez moyses pceptionē legis emeruit tot annos in eremo pstituti patres panē angeloz psecuti sūt. **AVG.** de cō. euā. Numerus aut iste labor: oī huius tps sacramētū: quo sub disciplina regis christi aduersus diabolū dimicamus. Dic eni numer' tpsalē uita significat tpsa eni annoz quadripartis uicib' currunt. xl. aut quater habēt decē. Porro ipa decē ab vno vsqz ad quatuor pgre diente numero psumant: qd declarat qd xl. diez ieiunū: hoc est humilitatiōē aie psecrauit z lex z pphete p moysen z heliā: z euāgelij p ipius dñi ieiunū. **BASI.** Neqz qd nō elurire sup' a hoīem: assūpsit dñs pallione famis indicās eā nō eē peccatū: z pcessit cū uoluit nature humane qd sua sūt pati z agere. vñ sequit: Et psumat illis eluxit. Nō coactus ad necessitatē qd pcessit nature: i qd pūo cas: diabolū ad ouellū. Sentiens. n. diabolus qd vbi fames ibi ibecillitas. aggredit ad tetandū: z qd tetationū exco gator: famē christo patiet: suadebat lapidib' appetitū se dare. vñ sequit: Dixit aut illi dñs. si fili' dei es: dic lapidi huic ut panis fiat. **AMB.** Tria picipue docemur tela eē diabolū: qbus ad couertendā mētē hoīs psecut ar: martigule vñ: aliud iactantē: tertū ambitionis. Inde g cepit vñ iā uicē. f. adā. Discamus igit cauere gulā: cauere luxuriā: qd telū ē diabolū. Sed qd sibi uult talis fmo: Si fili' dei es: nisi qd cognouerit dei filiū eē venturū: sed uenisse p hāc infirmitatē corpis nō putabat. Aliud explo rantis: aliud tetantis: iō pte se credere: z homini conat illudere. **ORI.** Rogato aut patre a filio panē: nec dāte lapidē p panē: iūte qd aduersari' z fallax: p panē dat lapidē. **BASI.** Suadebat quidē lapidibus appetitū sedare: hoc est pmutare desiderij ab alimēto naturali ad extēntiā pter naturā. **ORI.** Puto etiā qd vsqz hodie lapidē diabolus ostēdit: z hoīes singulos ad loquēdū: dic ut lapis iste panis fiat. Si uideris hereticos dogmatū suorum mendaciū p panē comedere: scito lapidē corp' eē fmo: nē quē monstrat ei diabol'. **BASI.** Dissipato: aut tetationū christus: nō repellit a natura famē. vñ sequit: Et ridit ad illū iesus: scriptū est qd nō in solo pa. vi. ho. sed in omni uerbo dei. **THEO.** q. d. nō solis panib' humana natura sustentat: imo sufficit uerbū dei ad nutriendūz vniuersā naturā humanā. Taliter pastus est israeliticus populus colligēs annis. xl. manna: z gaudēs uolatilū pda. Diuino ptilio helias puiuas habuit coquos. Helise herbis agrestibus socios nutruit. **CYRIL.** Uel aliter Terrenis cibis terrenū nostrū alitur corp': aia vñ rōnalis diuino uerbo uigora ad bonā habitudinē spūs: non eni naturā incorporeā corp' alit. **GRE.** nise. Unde nō alitur uirtus panē: nec p carnes bene se bz aia z pingues: cit. alijs epulis uita sublimis educat z crecit. nutrimentū boni castitas panis: sapia pulmētū: iusticia potus: ipassibilis status delectatio bene sapere. **AMBRO.** Aides igit quo genere utat armoz quo hoīez a spiritalis nequitie incuriōe defendat aduersū incitāmēta gule. nō. n. qd deus utit potestate: qd eni mibi pderat: Sz quasi homo cōi sibi accepit auxilio ut diuino pabulo lectiōis intēnt' famē corpis negligat: alimētū uerbi acquirat. nō enim pōt qui uerbū sequit panē desiderare terrenū: humanis eni diuina pstare nō dubitū est. simul cū dicit: Nō in solo pane uiuit homo. ostēdit hoīez esse tentatū: hoc est susceptionē nostram: non suā diuinitatem.

Et duxit illū diabolus: z ostēdit illi omnia regna orbis terre in momento temporis: z ait illi: Tibi dabo potestātē hanc uniuersam z gloriā illorū: quia mibi tradita sunt: z cui uolo do illa. Tu ergo pcedens si adoraueris corā me: erūt tua omnia. Et respondens iesus dixit illi: Scriptū est Domini deū tuū adorabis: z illi soli seruiēs.